

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Rok założenia 1905
RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

RSzWiN-023-16/16

Warszawa, 05.10.2016 r.

Szanowny Pan
Jarosław Gowin
Wicepremier Rządu RP
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Premierze,

W imieniu Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego przekazuję opinię Rady odnośnie nowego projektu z dnia 27 września 2016 roku *rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej*, przekazanego do zaopiniowania z pismem, które otrzymaliśmy 28 września 2016 roku. Stwierdzamy z zadowoleniem, że w tej wersji projektu uwzględniono część naszych uwag do projektu ww. rozporządzenia z dnia 27.06.2016 r. przekazanych na ręce Pana Premiera w stanowisku Rady z dnia 27.07.2016 r. (pismo RSzWiN-23-5/16). Tym niemniej zwróciliśmy uwagę na kilka kwestii związanych z kształtowaniem płac w sferze szkolnictwa wyższego, które naszym zdaniem powinny być rozwiązane jeśli nie w roku 2017 to w latach następnych.

Sprawą, która nieodłącznie wiąże się z wynagrodzeniami jest problematyka poziomu finansowania sfery nauki i szkolnictwa wyższego ze środków publicznych, a także zasad ich dystrybucji. Z wielką uwagą przyjęliśmy informację o nowym algorytmie podziału dotacji podstawowej dla uczelni przygotowanej w ramach ogłoszonej przez Pana Premiera strategii rozwoju dla polskich uczelni i nauki. Niestety, jako partner społeczny kierowanego przez Pana Ministerstwa nie otrzymaliśmy tekstu tego dokumentu. Wyrażamy nadzieję, że w najbliższym czasie otrzymamy to opracowanie w celu przedstawienia naszych uwag i propozycji.

Jestem przekonany, że stanowisko Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP – organizacji reprezentującej kilkanaście tysięcy pracowników szkolnictwa wyższego i nauki może być pomocne dla Pana Premiera zarówno przy formułowaniu programu działania jak i jego realizacji przy wprowadzaniu zmian w obszarze, którym Pan kieruje i nadzoruje. Dlatego zwracam się z prośbą o wskazanie w najbliższym czasie terminu spotkania Pana Premiera z kierownictwem Rady SzWiN ZNP, na którym chcielibyśmy bliżej poznać kierunki planowanych przez ministerstwo działań dotyczących funkcjonowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce oraz przedstawić nasze poglądy wobec aktualnych problemów nurtujących środowisko akademickie.

Liczę, że Pan Premier znajdzie w nawale spraw, które angażują Pana czas taki termin, aby w dogodnym momencie i formie spotkać się z naszą reprezentacją.

Z wyrazami szacunku

PREZES
Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

Janusz Rak
Janusz Rak

ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO
Rok założenia 1905
RADA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO I NAUKI

ul. Juliana Smulikowskiego 6/8, pok. 303, 00-389 Warszawa
tel. 22 318 92 98, fax 22 318 92 96, e-mail: rszwin@znp.edu.pl

Warszawa, 05-10-2016 r.

Opinia Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki
Związku Nauczycielstwa Polskiego
w sprawie nowego tekstu projektu rozporządzenia
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń
związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej
(projekt z dnia 27 września 2016 roku)

Po przeanalizowaniu nowego tekstu projektu ww. rozporządzenia w porównaniu do projektu z dnia 27 czerwca 2016 r. oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 grudnia 2013 r. (Dz. U. poz. 1571 ze zmianami z 2015 r. poz. 1452) Rada SzWiN ZNP stwierdza, że w stosunku do obecnie obowiązującego Rozporządzenia dokonano istotnych zmian poprawiających merytoryczną jakość projektowanego aktu prawnego regulującego kształt systemu wynagradzania w ważnym sektorze społeczno-gospodarczym funkcjonującym w szeroko rozumianym sektorze finansów publicznych. Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP z zadowoleniem zauważa, że proponowane zmiany dotyczą nie tylko wprowadzenia zapisów będących konsekwencją zmian w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym wynikających z art. 18 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268 i 1735) oraz szeregu zmian porządkujących omówionych w przedstawionym przez Ministerstwo Uzasadnieniu do ww. projektu, ale także uwzględniono wiele uwag szczegółowych, które bezskutecznie zgłaszaliśmy we wcześniejszych stanowiskach przekazywanych od 2011 roku ówczesnemu kierownictwu Ministerstwa w okresie rządów koalicji PO-PSL. Za szczególnie istotne uważamy przywrócenie minimalnych stawek za godziny ponadwymiarowe oraz jednoznaczne wskazanie terminu ich finansowego rozliczenia na podstawie najwyższych ze stawek obowiązujących w danym okresie rozrachunkowym, a także ograniczenie wysokości dodatku do wynagrodzenia wypłacanego pracownikowi w ramach środków otrzymanej przez daną jednostkę organizacyjną uczelni dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych (§20.2). Można mieć natomiast wątpliwości, czy wysokość tego dodatku ustalana na poziomie 40% sumy wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego danego pracownika stanowi jakiegokolwiek ograniczenie, gdyż w obecnym stanie prawnym brak ustawowego czy też regulaminowego określenia maksymalnej stawki indywidualnego wynagrodzenia zasadniczego pracownika uczelni publicznej. Ta sama uwaga dotyczy nieefektywnego naszym zdaniem ograniczenia sumy dodatków specjalnych, o których mowa w §19 projektu rozporządzenia. Taki stan jest wynikiem nowelizacji ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* w 2011 roku, gdy przy sprzeciwie KSN NSZZ „Solidarność” i Rady SzWiN ZNP w wyniku nacisku przedstawicieli

KRASP-u wykreślono z ustawy delegacją dla ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego działającego w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy do ustalenia maksymalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do poszczególnych stanowisk pracy w uczelni publicznej. Dlatego podtrzymujemy w pełni nasze zastrzeżenia odnośnie wysokości do datków specjalnych wyrażone w opinii do projektu z dnia 27 czerwca (pismo RSzWiN-023-5/16 z dnia 27.07.2016 r.).

Do nowego tekstu projektu rozporządzenia projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej (wersja z dnia 27 września 2016 roku) zgłaszamy następujące uwagi szczegółowe i propozycje zmian:

1) przyjąć § 19. 1. w brzmieniu:

„Z tytułu zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań albo ze względu na charakter pracy lub warunki jej wykonywania rektor, **z własnej inicjatywy lub** na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej, może przyznać pracownikowi dodatki specjalne”.

Poprawka ta jest naszym zdaniem konieczna, gdyż autonomiczna decyzja rektora jako kierownika zakładu pracy-uczelni, który ma ustawowo przyznane prawo do ustalania indywidualnych składników wynagrodzenia pracowników (art. 151 ust. 1 ustawy), jest obecnie uwarunkowana uprzednim wnioskiem kierownika jednostki organizacyjnej, a są przecież sytuacje, że rektor osobiście powierza określone zadania poszczególnym pracownikom. W takim przypadku przy dotychczasowym brzmieniu § 19. 1 rektor formalnie nie ma tytułu do przyznania dodatku specjalnego.

2) w załączniku nr 1 Tabela A podnieść minimalne stawki wynagrodzenia nauczycieli akademickich oraz zróżnicować stawki dla profesorów wizytujących:

Lp.	Grupa stanowisk	Stanowisko	Minimalna stawka wynagrodzenia zasadniczego w złotych
1	profesorów	profesor zwyczajny	5390,00 5700,00
		profesor nadzwyczajny posiadający tytuł naukowy profesora albo tytuł profesora sztuki	5025,00 5300,00
		profesor wizytujący posiadający tytuł naukowy profesora albo tytuł profesora sztuki	5025,00 4800,00
		profesor nadzwyczajny posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora albo stopień doktora habilitowanego sztuki lub doktora sztuki	4605,00 4800,00
		profesor wizytujący posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego lub doktora albo stopień doktora habilitowanego sztuki lub doktora sztuki	4605,00 4300,00
2	docentów, adiunktów i starszych wykładowców	docent, adiunkt posiadający stopień naukowy doktora habilitowanego albo stopień doktora habilitowanego sztuki	4305,00 4500,00
		adiunkt posiadający stopień naukowy doktora albo stopień doktora sztuki, starszy wykładowca posiadający stopień naukowy doktora albo stopień doktora sztuki	3820,00 4000,00
		starszy wykładowca nieposiadający stopnia naukowego albo stopnia w zakresie sztuki	3025,00 3200,00
3	asystentów, wykładowców, lektorów i instruktorów	asystent	2450,00 2650,00
		wykładowca, lektor, instruktor	2375,00 2600,00

- a) Uważamy, że proponowane na rok 2017 stawki minimalnego wynagrodzenia dla grup asystentów i adiunktów są zbyt niskie w relacji nie tylko do średniego wynagrodzenia w gospodarce oraz wynagrodzeń innych grup zawodowych. System wynagrodzeń młodych pracowników nauki powinien być motywujący do podejmowania pracy i szybkiego rozwoju naukowego.
- b) Również stawki minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w grupie profesorów są zbyt niskie. Ponadto dążąc do ograniczenia wieloletowości podstawowe miejsce pracy powinno być premiowane w systemie wynagradzania poprzez zróżnicowanie minimalnych stawek dla profesorów wizytujących w relacji do uposażeń profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych na korzyść tej drugiej grupy przy założeniu, że na tych stanowiskach można zatrudniać wyłącznie jako w podstawowym miejscu pracy.
- 3) w załączniku nr 1 Tabela B podnieść minimalne stawki wynagrodzenia nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowiskach dyplomowanych bibliotekarzy oraz dyplomowanych pracowników dokumentacji i informacji naukowej:

Lp.	Kategoria zaszeregowania	Minimalna stawka wynagrodzenia zasadniczego w złotych
1	Starszy kustosz dyplomowany, starszy dokumentalista dyplomowany	3306,00 3500,00
2	Kustosz dyplomowany, dokumentalista dyplomowany	2870,00 3000,00
3	Adiunkt biblioteczny, adiunkt dokumentacji i informacji naukowej	2659,00 2800,00
4	Asystent biblioteczny, asystent dokumentacji i informacji naukowej	2152,00 2300,00

Bibliotekarze zatrudnieni na tych stanowiskach mają status nauczycieli akademickich zatem i ich płace powinny relatywnie wzrosnąć w odniesieniu do stawek zaproponowanych w Tabeli A. Należy również mieć na uwadze stan prawny, że od 1 stycznia 2017 roku minimalne miesięczne wynagrodzenie będzie wynosić 2000 zł (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 roku - Dz.U z 2016, poz. 1456). Wreszcie dokonując przeglądu rozporządzenia dotyczącego wynagrodzeń w publicznych szkołach wyższych, korzystając z przepisów o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1268 i 1735), naszym zdaniem można było dokonać stosownych zaokrągleń stawek wynagrodzenia zasadniczego i dodatków funkcyjnych (uwaga ta dotyczy wszystkich załączników do ww. rozporządzenia).

- 4) w załączniku nr 2 podnieść minimalne stawki wynagrodzenia pracowników niebędących nauczycielami akademickimi:

Kategoria zaszeregowania	Minimalna stawka wynagrodzenia zasadniczego w złotych	
	Według projektu	Propozycja Rady
I	1340,00	1500,00
II	1375,00	1570,00
III	1470,00	1640,00
IV	1525,00	1710,00
V	1585,00	1780,00
VI	1645,00	1850,00
VII	1720,00	1950,00
VIII	1835,00	2100,00
IX	1960,00	2250,00
X	2075,00	2400,00
XI	2200,00	2550,00
XII	2330,00	2700,00
XIII	2750,00	3100,00
XIV	3615,00	3700,00

- a) Propozycja nowej tabeli stawek wynagrodzenia pracowników niebędących nauczycielami akademickimi przedstawiona w projekcie Rozporządzenia stanowi przeniesienie bez autorefleksji stawek dotychczasowych kategorii zaszeregowania od X do XXI jako stawek w nowych kategoriach od III do XIV. W miejsce dawnych stawek kategorii od I do X pozostawiono dwie – I (dawna V) oraz II (dawna VIII). Wg przyjętego przez nas założenia, że w uczelni funkcjonuje system premiowania (premia regulaminowa 20 % wynagrodzenia zasadniczego) i pracownikowi przysługuje wystuga lat w wysokości 10 %, wg projektu przedłożonego przez Ministerstwo dopiero dla wynagrodzenia zasadniczego przewidzianego dla kategorii V wynagrodzenie pracownika (2060,50 zł) przekroczy obowiązującą od przyszłego roku kwotę minimalną tj. 2000,00 zł. Zatem pracodawca/uczelnia będzie i tak musiała dopłacać pracownikom z kategorii od I do IV. Ewentualny argument, że podniesienie stawek wynagrodzenia będzie dla uczelni obciążeniem finansowym nie jest zasadny, bowiem uczelnia będzie musiała wyrównać wynagrodzenie do kwoty minimalnej.
- b) Zaproponowane przez Radę nowe stawki już od II kategorii zaszeregowania (przy przyjętych wyżej założeniach) zapewnią osiągnięcie minimalnego wynagrodzenia obowiązującego od 2017 roku. Ponadto w zakresie kategorii od I do VI przyjęto stały wzrost stawki pomiędzy kategoriami w wysokości 70 zł. W podobny sposób zaproponowano podniesienie stawek dla kategorii pozostałych tj. od VII do XIV. Wzrosty stawek mogą wydawać się znaczące, ale najwyższe kategorie dotyczą przecież wynagrodzeń nielicznych pracowników o najwyższych kwalifikacjach oraz odpowiedzialności (kanclerz, kustosz, ich zastępcy, główni specjaliści, itp.). O irracjonalności wysokości stawek zaproponowanych w projekcie Ministerstwa mogą świadczyć dwa przykłady wysokości wynagrodzenia dla stanowisk:
- Kustosza – wynagrodzenie zasadnicze 1960 zł (kat. IX) + dodatek funkcyjny 135 zł (kat. 4)
Kanclerza - wynagrodzenie zasadnicze 2075 zł (kat. X) + dodatek funkcyjny 200 zł (kat. 5).

Analiza danych przekazanych przez Ministerstwo (pismo BDG.ZSO.162.72.2015.3 z dnia 16 czerwca 2015 r. oraz pismo BM.WKN.162.53.2016.3.KKF z dnia 26 września 2016 r.) dotyczące średnich wynagrodzeń w uczelniach publicznych nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz wyników finansowych tych uczelni za lata 2013-2015 w pełni potwierdza istnienie znaczących dysproporcji wynagrodzeń dla tych samych grup pracowniczych. Dane o średnich wynagrodzeniach za lata 2012-2015 wskazują jednoznacznie na załamanie modelowych proporcji 3:2:1:1 ładu płacowego w szkolnictwie wyższym, wyrażające się relatywnie wyższymi wynagrodzeniami w grupie stanowisk profesorów kosztem pracowników słabszych grup zawodowych. Naszym zdaniem taki trend w dystrybucji środków na wzrost wynagrodzeń nie będzie motywował młodych pracowników nauki, zwłaszcza tych, którzy zatrudniają się w uczelniach obecnie, po zakończeniu podwyżek płac w okresie 2013-2015 i przez szereg lat, jak pokazuje historia, będą pracować za najniższe stawki do następnych podwyżek w bliżej nieokreślonej przyszłości.

Wyrażamy obawy, że po okresie wzrostu stawek minimalnych tj. po roku 2015 nastąpi ponowne zamrożenie na kilka lat płac wszystkich pracowników uczelni publicznych. Jedynym sposobem zapewnienia systematycznego wzrostu płac pracowników uczelni wyższych po roku 2015 jest wyznaczenie średnich wynagrodzeń w poszczególnych grupach pracowniczych w odniesieniu do prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w gospodarce, a nie, jak ma to obecnie miejsce, do kwoty bazowej dla pracowników sfery budżetowej, utrzymywanej od 2009 roku na poziomie 1873,84 zł.

Pragniemy podkreślić, że przekazane przez Ministerstwo dane finansowo-płacowe dotyczące uczelni publicznych jednoznacznie dowodzą, że zaplanowany wzrost przeciętnych wynagrodzeń o 30 % w wyniku podwyżek ze środków wydzielonych z budżetu państwa nie

został osiągnięty dla większości grup pracowniczych (profesorowie, adiunkci, pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi). Zastosowany mechanizm przyznawania części kwot podwyżek na czas określony spowodował zakumulowanie w uczelniach środków finansowych w wysokości wg naszych szacunków rzędu 500 mln zł. W uczelniach nadzorowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego jest to co najmniej 350 mln zł porównując skumulowany wynik finansowy tych uczelni wynoszący w roku 2015 ponad 550 mln zł do analogicznego wyniku za rok 2013 będącego na poziomie 200 mln zł. Nie jest rezultat ostateczny, ponieważ będzie to można określić dokładniej, gdy będą przedstawione przeciętne wynagrodzenia i wyniki finansowe za rok 2016, kiedy nie będzie uwzględnionych podwyżek wygasających w roku 2015 oraz w trakcie roku bieżącego.

Wyrażamy przekonanie, że zakumulowane w uczelniach środki finansowe z nadwyżką zabezpieczą zaproponowany przez Radę Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP wzrost minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego przedstawiony w niniejszej opinii. Byłaby to pewność gdyby Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego monitorowało, podobnie jak czyni to Ministerstwo Edukacji Narodowej, strukturę wynagrodzeń pracowników publicznych szkół wyższych w podziale na poszczególne elementy te stałe i zmienne. Naszym zdaniem umożliwiłoby to aktywne podejście przez Ministerstwo do kształtowania wynagrodzeń w uczelniach, do czego obligują je zapisy ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* (art. 93 ust. 1 oraz art. 151 ust. 1).

Reasumując, w obecnej sytuacji, gdy w uczelniach publicznych nie funkcjonują regulaminy wynagradzania czy zakładowe układy zbiorowe pracy, a w 2014 roku na wniosek Ministerstwa wykreślono z ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* zapis umożliwiający zawarcie ponadzakładowego układu zbiorowego pracy wyrażamy obawy, że w wielu uczelniach dodatki specjalne, zwłaszcza dla nauczycieli akademickich, będą przyznawane na zasadzie pełnej uznaniowości bez uzgadniania zasad ich przyznawania ze związkami zawodowymi jako ustawową reprezentacją ogółu pracowników. Pragniemy przy tym podkreślić, że przepis art. 151 ust. 8 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) stanowi, że zasady podziału środków na wynagrodzenia innych niż określone art. 94 ust. 1 są ustalane z zachowaniem uprawnień związków zawodowych – dotyczy to większości dodatków specjalnych jak również dodatkowego wynagrodzenia wypłacanego w ramach dotacji projakościowej. Kształt rozwiązań płacowych zaproponowany w projekcie z dnia 27 września 2016 r. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnionych w uczelni publicznej roku w połączeniu z wysokościami stawek wynagrodzenia zasadniczego ujętymi w ww. akcie prawnym zdaniem Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP będzie prowadził do dalszego zróżnicowania wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych.

Dlatego w trosce o efektywne wykorzystanie dodatkowych środków budżetowych w latach 2013-2015 i stworzenie motywacyjnego systemu wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym z wyraźnymi preferencjami dla młodych pracowników nauki wnosimy o uwzględnienie zgłoszonych przez nas propozycji do projektowanego rozporządzenia. Jednocześnie pragniemy podkreślić, że dla uniknięcia niepotrzebnych konfliktów w środowisku, powinny zostać jednoznacznie dookreślone w przepisach prawa (*Prawo o szkolnictwie wyższym* i *ustawa o związkach zawodowych*) uprawnienia zakładowych organizacji związkowych odnośnie uzgadniania zasad podziału środków na wynagrodzenia w uczelniach publicznych, zwłaszcza w ramach środków przekazywanych z budżetu państwa.

Za Radę Szkolnictwa Wyższego i Nauki ZNP

